

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Димитър Виолетов Гюров

член на научно жури по конкурс за заемане на академична длъжност **професор** по професионално направление 1.2 Педагогика (Предучилищна

педагогика), обявен в ДВ, бр. 67/28.07.2020 г.,

решение на Факултетен съвет в протокол № 14/от 17.09.2020 г.

доклад, съгласуван с декана на факултета № РД 38-450/25.09.2020 г.

с кандидат доц. дн Розалина Пламенова Енгелс-Критидис

1. Данни за конкурса.

Във връзка с процедурата за участие на доц. дн Розалина Енгелс-Критидис не установявам пропуски и нарушения на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ “Св. Климент Охридски”. Кандидатката отговаря, както на минималните национални изисквания, така и на допълнителните изисквания на СУ „Св. Климент Охридски“ за заемане на академичната длъжност професор, оценка, която детайлно ще конкретизирам в изложението си по-долу.

2. Данни за кандидатката.

Ще се спра накратко върху успешното кариерното израстване на кандидатката, тъй като биографичните данни ще бъдат представени от председателя на журито, конструирано в процедурите по конкурса.

Доц. дн Розалина Енгелс-Критидис придобива научната степен *Доктор на науките* с диплом на СУ 2020-2, издадена на 20.03.2020г. Тема на дисертацията ѝ е област, която в последните години на усъвършенстването на образованието е придобила изключителна актуалност, а именно „Индивидуализация и диференциация на педагогическото взаимодействие в детската градина“. Така тя надгражда научната степен *Доктор по педагогика* (научна специалност 050700 с публична защита на 02.12.2004г. и диплома за докторска степен от 5.09.2005г.) след дългогодишна изследователска и публикационна дейност, с която променя нагласи и доказва значението на педагогически технологии в експериментално-емпиричен и приложно-творчески план.

От май 2014 е доцент по 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика - овладяване на езика и развитие на речта), а е щатен преподавател (главен асистент и

старши асистент) в СУ „С. Кл. Охридски“, ФНОИ от май 2006. В периода 1999 до 2004 работи като детски учител, начален учител по английски език и учител по история в системата на образованието. От 2000 г. до 2004 г. е редовен докторант в катедра „Предучилищна педагогика“ във ФНПП на СУ.

От 2000 до 2010 година участва в 9 курса за университетски преподаватели за следдипломна квалификация и специализация, организирани в НБУ, СУ, ДИУУ, от които преди придобиването на образователната и научна степен доктор 3 и 6 – преди присъждането на званието „Доцент“, както и в 8 курса организирани в чужбина в периода 2003 – 2012, един от които преди ОНС „Доктор“, и 7 преди присъждането на званието „Доцент“.

Участва в 14 научни форума в чужбина в периода между защитата на докторската си дисертация и хабилитирането си. След хабилитирането си (2014 – 2018) води лекции по програма Еразъм+ в Университета Англия Ръскин в Челмсфорд, Великобритания, по програма Еразъм+ в Педагогическия факултет на Университета „Коменски“ в Братислава, а след придобиването на ОНС „Доктор“ в Немски институт за младежта и децата, Мюнхен (Германия), в Братислава (Словакия), в Патра (Гърция) в Будапеща (Унгария), в Кеймбридж (Великобритания).

Доц. дн Р. Енгелс-Критидис има публични представяния на монографии в Атина, Гърция, на летен семинар по български език и култура за чуждестранни българисти и слависти, с. Лозен, организиран от Факултет по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски“, в Български културен център в Братислава, Словакия. Международният ѝ академичен опит след първото ѝ хабилитиране ѝ дава възможност да се включи в оценяването на европейски научни проекти (2014, 2015, 2016, 2017, 2018) по програма Еразъм+ (КД1 – „Училищно образование“ и „Младеж“; КД2 и др.) и като външен оценител на проектопредложения (2014, 2015 и 2016) в областта на образованието и науката по механизма на ЕЕА grants.

Доц. дн Розалина Енгелс-Критидис членува в престижни организации с академично представяне: научен секретар на Българския национален комитет за предучилищно образование ОМЕП към Световната организация за предучилищно образование ОМЕР, член на Управителния съвет и Изпълнителния комитет на Българския национален комитет за предучилищно образование ОМЕП към Световната организация за предучилищно образование ОМЕР, координатор ресор „Проекти и комуникации“, член на Контролната комисия на Българския национален комитет за

предучилищно образование ОМЕР към Световната организация за предучилищно образование, член на Cambridge Post-Doc Society (Кеймбридж, Великобритания), член на Съюза на учените в България, член на Българския национален комитет за предучилищно образование ОМЕР към Световната организация за предучилищно образование.

В годините 2012, 2014, 2017 доц. дн Розалина Енгелс-Критидис получава стипендии на Словашкото правителство, Национална програма на Словакия за стипендии за чуждестранни университетски преподаватели и изследователи (по един месец научен престой в Словакия). През 2012: получава стипендия на Германската асоциация за академичен обмен (DAAD) за научен престой на чуждестранни университетски преподаватели в Германия, а през 2009 – стипендия на Централноевропейския университет в Будапеща (Унгария) за гостуващ изследовател. Получава и стипендия на гръцкото правителство за чуждестранни изследователи и на Факултета по образование на Университета в Кеймбридж, Великобритания (юли-август 2006) – с финансовата подкрепа на Институт „Отворено общество”.

Ще акцентирам върху участието ѝ като *хабилитиран преподавател в ОНС Доктор*. Член е на екипа на проекта на ФНОИ по НИС „Докторантски четения 2016“, участва в комисия за разработване на учебни планове на степен „Доктор“, в комисии по подготовка на документи за акредитация на степен „Доктор“ (2009; 2015), за разработване на концепция и статут на Докторантско училище към ФНПП (2014).

Доц. дн Розалина Енгелс изпълнява отговорности, свързани с: Еразъм+-координатор на ФНОИ (от февруари 2016 - до момента), член е на Факултетния съвет на ФНПП/ФНОИ (2015-2019; 2019-2023), на Комисията по атестиране на преподавателите във ФНПП/ФНОИ, на Комисия по изготвяне на доклад за следакредитационно наблюдение и контрол върху вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучение и академичния състав на висшите училища (2016), на акредитационни комисии на ниво факултет за подготовка на документация за програмна и институционална акредитация, на Комисия по подготовка на документацията на ФНОИ (тогава - ФНПП) по проект на МОМН за рейтинг на висшите училища в България (2010), на комисии за подготовка на документацията и изготвяне на доклад-самооценка във връзка със промяната на името на ФНПП във ФНОИ (2016; 2017).

3. Преподавателската дейност на кандидатката.

Доц. дн Розалина Енгелс има дългогодишна преподавателска и експертна дейност, свързана с лекционните й курсове в бакалавърска и в магистърска степен. Със своето компетентно академично присъствие тя усъвършенства и обогатява като лектор-титulary подготовката на студентите във ФНОИ, като води шест учебни дисциплини в ОНС Бакалавър и шест дисциплини в ОНС Магистър - редовно и задочно обучение.

Намирам също за значимо и ценно за изследователския престиж на ФНОИ да акцентирам върху *воденето на лекционни курсове от доц. дн Розалина Енгелс-Критидис в ОНС Доктор* – две разработени основни дисциплини за научната и за експерименталната подготовка на докторантите във ФНОИ, както и седем курса, разработени и преподавани на английски език от нея (приложение №20).

Доц. дн Розалина Енгелс води лекции в чуждестранни университети (приложение №4) и е обучила в свои лекционни курсове по Еразъм 11 на брой входящи студенти. Ръководи петима успешно защитили докторанти (четири от които на английски език) и един пред вътрешна защита към октомври 2020 (приложение №17).

4. Научно-изследователска дейност на доц. дн Розалина Енгелс-Критидис.

Кандидатката взема активно участие в организационни и научни комитети на конференции у нас и в чужбина (приложение №13): 23-25 септември 2015, Москва, Русия Световна конференция на OMEP „Current trends in the development of Early Childhood Education and Care in the world“; 2001-2018, София - активно участие в организационни и научни комитети на ежегодните конференции на БНК-ОМЕП, от където е награждавана нееднократно за своята активност. Поради ерудираността й и уважението, което има сред научната общност у нас и в чужбина, тя е предпочитан член на редакционни колегии на научни български и международни издания (приложение № 14): Journal of Early Childhood Studies (Турция); на Годишника на ФНОИ - СУ, Книга „Педагогически науки“. Рецензира професионално и обективно статии в български и в чуждестранни периодични научни издания (Приложение №15): „Педагогически изследвания“ – издание на ФНОИ (2020); Multidisciplinary Journal of

School Education, Полша (2017). Има участие в кариерното израстване чрез научно рецензиране на монографии и други университетски издания на академични преподаватели в катедрата и в други български университети.

Участва в научни журита с рецензии и становища в девет процедури за присъждане на научни степени и за заемане на академични длъжности в конкурси на наши и на чуждестранни участници.

5. Публикационна дейност на кандидатката за академичната длъжност Професор.

Доц. дн Розалина Енгелс-Критидис участва в конкурса с общо 47 публикации: две самостоятелни монографии, публикувани през 2020 след присъждането на научната степен Доктор на науките; в периода 2016-2020 публикува глави в шест колективни монографии и книги; три студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация; шест студии в нереперирани списания с научно рецензиране или публикации в редактирани научни томове; четири публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световно известни база данни с научна информация; 21 публикации в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове; участие в един университетски сборник по европейски проект на ФНОИ и едно учебно пособие за образователната институционална мрежа от детски градини и в три авторски колектива като научен редактор и съставител.

Така в наукометричната таблица изисквана от НАЦИД като брой точки по показатели в групата на „В“ и „Г“ доц. д-н Розалина Енгелс доказва 636,4 точки, с което надхвърля минимума от изискванията за академичната длъжност професор. По показатели „Д“ за значимост на нейната публикационна дейност сред научни български и чуждестранни автори като брой цитирания тя доказва също много над минимума от 100 точки (725), а по отношение на работата ѝ с докторанти и участие в проекти (показатели „Е“) - 420,6 точки. Като цяло общият коефициент в наукометричните данни за академичната длъжност „Професор“ на кандидатката е 1932, което е количествен израз на качествената академична преподавателска и научно-изследователска и творческа дейност на доц. дн Розалина Енгелс-Критидис.

6. Приносни аспекти в научно-изследователската и преподавателската дейност на кандидатката.

Потвърждавам приносите на доц. дн Розалина Енгелс-Критидис, отразени в приложената справка и като приносни моменти в научно-изследователски, в приложно практически и като собствена проекция, на преподавателската ѝ дейност. Бих искал да подчертая отново значимостта на най-важните според мен от тях:

6.1. В научно-изследователски аспект кандидатката утвърждава съвременни стратегии и технологии на ПО, което е в резултат на научни задълбочени изследвания и преподавателска активност чрез:

- разработената авторска методология за проучване на представата за добър, качествен учител и анализиране на личностния професионален профил на детския учител в представата на студенти в българска и словашка академична среда;
- приложен приобщаващ подход за взаимодействие с деца със СОП, чрез който осигурява техния комфорт в образователната институция;
- утвърждаване на ключовата роля на детския учител в личностно-значимото педагогическо взаимодействие;
- изследователска теза за концептуалните основи на вариативно динамичния модел на педагогическото взаимодействие, разработен за приложение в българските детски градини, базиран на учене чрез преживяване и личностно значим практически опит;
- установяване на статистически корелации между уменията на сравнение и уменията на интерпретиране на иносказателността, с което се обогатява теорията, методологията и методиката на образователното направление БЕЛ.

6.2. В практико-приложен аспект тя се утвърждава като иновативен водещ специалист в предучилищната педагогика и образование чрез:

- обогатяване на практиката с моделно зададени педагогически ситуации, постигащи цели в областта на интеркултурното образование, възпитаващи в толерантност към различията и положително отношение към природата;

- педагогическо присъствие в образователната система в Гърция с разработването на три комплексни програми за практиката на предучилищното приобщаващо образование;
- изследователско апробиране на технологии в овладяването на езика и развитието на речта.

В заключение давам своята категорична положителна оценка, относно заемането на академичната длъжност професор на кандидатката доц. дн Розалина Енгелс-Критидис. Нейното научно творчество, професионалният ѝ път и безспорните ѝ качества ми дават основание с убеденост и удовлетворение да предложа на уважаемите членове на научното жури да ѝ присъди академичната длъжност професор на доц. дн Розалина Енгелс-Критидис по професионално направление 1.2 Педагогика (Предучилищна педагогика).

15.10.2020 г.

Член на жури:.....

/проф. д-р Димитър Гюров/